

Ružbašské žrodelko

štvrtročník

Ročník: II

Číslo: 3/2015

September 2015

Nepredajné

Jesenná omaľovánka pre najmenších

Milí čitatelia, prešli ďalšie tri mesiace, a to je čas na nové číslo obecného časopisu. Za toto obdobie sme si všetci aspoň na chvíľku odýchli v podobe nejakej krátkej dovolenky. Najlepšie to však mali naši školáci, ktorí si užívali dva mesiace prázdnin. Škola je už ale v plnom prúde, a preto je toto vydanie nášho časopisu venované najmä jej. Zaujímá Vás ako vybrať deťom vhodné prezuvky, aké krúžky základná škola tento školský rok pripravila, koľko detí ju navštevuje? Stačí sa začítať do nasledujúcich stránok, kde nájdete všetky odpovede. Štandardne tu nájdete aj súťaž s tajničkou, historickú rubriku a naša rodáčka Martina Sekulová prispela zaujímavými povestami o Ružbachoch, ktoré odteraz nájdete v niekoľkých číslach za sebou. Je sa na čo tešiť!

V mene našej redakcie a zároveň občianskeho združenia Vám želim príjemné čítanie :)

Ivana Krutková

Príde Fero na stanicu do Nižných Ružbách a pýta si lístok do Hong Kongu. Predávajúci mu vraví, že toto je malá stanica, nech skúsi Poprad-Tatry. Tam to isté, že nech skúsi v Košiciach. Nakoniec sa mu podarí na dvadsaťpäť prestupov dostať do Hong Kongu. Urobí si výlet, príde na stanicu, kupuje lístok do Ružbách a Číňan sa opýta: „Do Vyšných či do Nižných?“

zaslal Marián Novák

VÝVOJ OBYVATELSTVA

Do spoločenstva obyvateľov našej obce vítame:

*Ester Šlachtovská
Olívia Piešťanská
Laura Šlachtovská
Peter Habiňák
Blahoželáme!!!*

V treťom štvrtroku 2015 nás opustila

Helena Hanečáková

Češť jej pamiatke a úprimnú sústrasť pozostalým...

POĎAKOVANIE ZA ÚRODU

Slovensko je mimoriadne bohatou krajinou, bohatou na tradície a zvyky. V našej dedinke máme tiež veľa zvykov, ktoré sa snažíme uchovať. V posledných rokoch sa stáva zvykom, že veriaci v našej farnosti počas jesene vyzdobujú kostol rôznymi plodmi našich záhrad. Aj v tomto roku, v nedeľu 4. októbra 2015,

to nebolo inak. Symboly úrody boli uložené pri prednom bočnom oltári. Poďakovanie sa uskutočnilo počas

svätej omše, ktorá začala o ôsmej hodine. Veď už stará múdrosť vraví: „Bez Božieho požehnania, márne naše namáhania“. Celá omša sa tiež niesla v duchu 14. biskupskej synódy, ktorá začala 4. októbra 2015 vo Vatikáne.

Vďakvyznanie za úrodu sa uskutočnilo aj v okolitých obciach Lacková a Nižné

Ružbachy, kde si tento sviatok ľudia uctili aj tým, že si obliekli kroj, u nás žiaľ až taká hojná účasť nebola.

Verím, že táto pekná myšlienka bude mať svoje pokračovanie aj o rok, pretože ľudia vo farnosti jej uskutočnením preukazujú, že vedľa byť vďační za to, čo nám Boh dáva.

Vďaka všetkým, ktorí prispeli plodmi svojich záhrad a aranžérkam za krásnu výzdobu.

text MM,

foto: Ľubomír Hajdučík

O TAJOMNÝCH JASKYNIACH, ŠTÔĽŇACH A POKLADOCH

Milí čitatelia, ďalšia rodáčka z našej obce, Martina Sekulová, nám poskytla materiály, vďaka ktorým Vám môžeme priniesť seriál v nasledujúcich pár číslach časopisu. Pôjde o rôzne povesti, príbehy a poverové rozprávanie z našej obce, ktoré Martina spracovala na základe etnologického výskumu zameraného na folklór, ktorý vo Vyšných Ružbachoch prebehol v roku 2002. Dnes Vám prinášame prvý diel – *O tajomných jaskyniach, štôľňach a pokladoch.*

O jaskyniach vo Vyšných Ružbachoch sa šušká dlho – vedia o nich nielen tí najstarší a najstaršie, ale aj mladí ľudia, ktorí na nich nadábali pri svojich potulkách obecným chotárom. Niektoré sú výsledkom prirodzeného pôsobenia prírodných živlov vo vápencovom podloží, iné vznikli rukou človeka.

Ktorého? Prečo? Aký mal na to dôvod? Tieto otázky si už kládli mnohí. A príbehy našich najstarších obyvateľov prinášajú odpovede. 70-ročný muž si spomína na ne takto: „V

lese je jedna taká jaskyňa. Je dlhá a má klenbu. Viem, lebo som tam bol. Je to pod Soviou poľanou. Ukážem ti to keď chceš. Jedna dlhá vysekaná chodba ide rovno a potom sa náhle zakriví – tak dva a pol metra. A vedľa je vysekaná ešte ďalšia chodba, ale tá je oveľa kratšia. No a moja mamka mi to hovorili, že to vysekali Poliaci. A nejakú čiernu rudu tam dolovali. To je ale nepodložené, tomu nikto neverí, že tu také čosi v hore je, ale je to naozaj pravda. Prisahám Bohu. Keď chceš, tak tam s tebou pôjdem a ukážem ti to. Vezmeme si čakan, sekerku, fakľu alebo sviečky a pôj-

deme. To ti je čierne ako uhlie. To tí Poliaci potajomky vysekali a dolovali. Potom to do Poľska odvážali.“

„**Viem, že jednu** časť chotára volali Štôľňa. Tam, kde je teraz Dukla, liečebný dom, tak tam to volali Štôľňa. Tam vraj bola údajne niekedy štôľňa. Tam sa niečo ťažilo, už potom keď

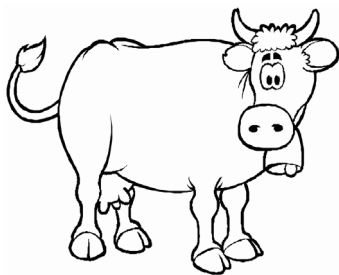
vrtali vrt nad Duklou, tak tá štôľňa sa zaliala vodou. K tomu by sa mohla viazať taká príhoda, že keď chlapi vrtali ten vrt Izabella, ten prameň. V roku 1929 to dal Za-

moyski vrtáť, takže tento údaj musí byť starší. Muselo ísť o nejaký starší vrt, keď sa Zamoyski nespomína. Chlapi, ktorí pracovali na vrtaní tej štôľne, toho prameňa, mali zakázané prevrtávať hlbšie, aby neprehlbovali. No ten, čo im to prikázal odišiel kamsi, niečo si zariadiť alebo vybaviť a tí chlapi ako naschvál, porušili ten prikaz a vlastne vtedy prevrtali akýsi kameň, určitú vrstvu kameňa a obrovský tlak vytryskol z tej zeme a všetko zalial. Celú tú šachtu, celú tú štôľňu. Nevieam, či sa robotníci zachránili, lebo toto sa len ústne traduje. A bol tam potom taký močiar, taký bahnis-

tý terén a prepadli sa tam kone aj s vozom v tom teréne. To všetko nad Duklou, tam boli močiare akési..“

Z potuliek obcou, ale aj z historickej literatúry vieme, že v našej obci sa ťažil napríklad vápenec. Mnohí však od svojich prastarých rodičov vedia, že náš chotár ukrýva aj iné vzácne bohatstvo – zlato. Zlato a jeho ložiská sa pretavili do rôznych príbehov. Je to skutočne tak? Alebo je to rozprávka? Posúďte sami. Na pravdivé okolnosti sa rozpomína 55-ročná obyvateľka: „Tento príbeh je veľmi starý. Nie je to výmysel. Je založený na skutočnej udalosti, ktorá sa naozaj stala. Neklamem ťa, ale nemusíš mi veriť. Od starého jeho otca, brat mi to hovoril. On je zať starého. A jemu to hovoril ešte jeho otec. Keď zomieral starý, tak mal 83 rokov a tento príbeh prežil ešte jeho dedo. Všetko, o čom ti chcem povedať, sa stalo tak pred 150 – 200 rokmi. Keď prišiel 15. september, tak sa kravy nechávali v hore na samopašu. Do 15. septembra stále niekto kravy pásol, ale potom sme ich nechávali len tak sa celý deň samé pásť. Tak ten dedo bol vtedy ešte mladý, keď sa to stalo. Mal 30 rokov. Šiel teda do hory po tie kravy. Pod Vanzľohom je rašeliňa. Preto toto miesto ľudia začali volať Čierna studňa. A tadiaľ on šiel po tie kravy. Keď tu zrazu z nenazdajky stretol 4 kupcov zahalených, ktorí boli na koňoch. Neboli však nášho pôvodu. Boli to Poliáci. A zvláštne bolo, ako mali podkuté kone. Mali na nich podkovy pribité naopak. Keď kráčali smerom od dediny, to vyzeralo, akoby šli opačne. No a teda tí kupci sypali do pripravených vriec akýsi piesok. Nebol to obyčajný piesok. Bol pre-

miešaný so zlatom, s kúskami zlata. A oni ten piesok brali, nakladali na kone a

preč odnášali. Lenže keďže on ich tajomstvo zistil, nechceli, aby to niekomu povedal. A tak sa rozhodli zabiť ho, že aby to nevyšlo najavo, že pod Vanzľohom je zlato. Lenže on bol človek chudobný, mal rodinu, začal ich o život prosiť. Sľuboval im hocičo, aj majetok aj kravku, že im dá, len nech mu oni život nevezmú. Naveľa ich nakoniec volajako presvedčil, aby mu život nechali. Keď oni v tom kríz vybrali a on musel na pánaboha prisahať, že to, čo videl a zažil, nikdy nikomu nepovie a na to miesto nikdy nepríde a zlato hľadať nebude. S tým ho prepustili. A on naozaj, nikdy za celý dlhý život, za 50 rokov tam ani nešiel, ani to nikomu nevyzradil. Lenže na smrteľnej posteli keď ležal, sa rozhodol povedať svoje veľké tajomstvo najstaršiemu synovi. Cítil, že už zomiera a tak si syna dal zavolať a tajomstvo mu povedal. No a synovia a vnuci chceli zlato nájsť. Vzali starého a aj s postelou ho po chotári nosili, aby im to miesto ukázal. Ale chotár sa za roky zmenil, zarástol a starý človek toto miesto už nenašiel. Po jeho smrti jeho vnuci mnohokrát tieto miesta preliezli a presnorili, ale zlato nenašli. Ešte doteraz tam niekde musí byť.“

Martina Sekulová

AKO VYBRAŤ VHODNÉ PREZUVKY

Rodičia majú pred začiatkom školského roka čo robiť s prípravou výbavy pre školákov. Jej súčasťou sú aj vhodné prezuvky. Správny výber je dôležitejší ako sa zdá.

Väčšinu dňa v školskej lavici deti trávajú práve v prezuvkách. Celé dopoludnie počas vyučovania, niektoré aj v školskej družine a neskôr aj na rôznych krúžkoch. Práve preto je dôležité pre ne vybrať tie najvhodnejšie. Odborníci sa totiž zhodujú, že takisto ako výber vhodnej tašky, netreba podceňovať ani výber prezuviek. Nejde len o pohodlie Vášho dieťaťa, ale najmä o jeho zdravý vývin. Možno ste nikdy nevenovali špeciálnu pozornosť výberu pohodlných a vhodných prezuviek pre svojich školákov. Najmä v staršom veku je ťažké deti presvedčiť, aby pozerali skôr na účel obuvi, ako na jej výzor. Preto Vám prinášame niekoľko rád, na čo sa zamerať.

V dnešnej dobe je na trhu neuveriteľné množstvo rôznej obuvi a nepochybne je z čoho vybrať. Treba sa ale zamerať na faktory, ktoré sú pre

preň neboli nekomfortné, napr. príliš mohutná a ťažká topánka na detskom chodidle. Ďalšími podstatnými aspektmi sú pevná päta, priedušnosť, protišmyková a pružná podrážka, stielka (vnútro topánky) by mala byť

vhodne tvarovaná a najlepšie z prírodných materiálov. Mnoho detí nosí gumené šlapky, alebo akúkovleky celogumennú obuv, ktorá ale nie je vhodným riešením najmä z hygienických dôvodov. Pri jej nosení totiž noha nedýcha a v topánke sa vytvára vlhkosť. Chodidlo by malo byť v prezuvkách čo najpevnejšie, pretože ak sa dieťa snaží pri každom kroku zachytiť vyhadávajúcu topánku, krčí sa a časom môže spôsobovať zdravotné ťažkosti, ktoré súvisia nielen s nohami ale v konečnom dôsledku aj s vývinom celej chrbtice.

Najpodstatnejšie je – skúšať! Pri nákupe vhodných prezuviek je to nutné. Obuv si treba pred nákupom obuť, nie však posediačky. Dieťa by malo stáť, aby sa noha voľne rozložila. Prezuvky by mali sedieť, no je potrebné môcť hýbať prstami. Vo vnútri by mal teda ostať voľný priestor asi tak 1-1,5 cm. Následne treba dbať na kontrolu veľkosti nohy – min. každý polrok. Ak si naozaj neviete poradiť, spýtajte

výber tých najvhodnejších veľmi dôležité. Prvým, tým najviac dôležitým je, aby prezuvky neboli tesné, dieťa neotláčali ani nijakým spôsobom

sa predajcou v špecializovaných predajniach. Určite Vám budú vedieť pomôcť s výberom. Nenechajte sa zlákať nízkou cenou v čínskych obchodoch. Čo teraz ušetríte, môže sa Vám neskôr vrátiť v podobe zdravotných ťažkostí Vášho šoláka, prípadne sa topánky po krátkom čase doslova rozpadnú.

(IK)

ZO ŽIVOTA ŠKOLY

Školský rok 2015/2016 začal krásnym počasím. Deti sa po slnečnom lete vrátili do školy. Z materskej školy odišlo do školských lavíc 28 detí, pribudlo 12 detí. Do 1. ročníka ZŠ s MŠ Vyšné Ružbachy nastúpilo 26 žiakov, ktorých sme prvýkrát v his-

tórii obce museli rozdeliť do dvoch tried: 1. A a 1. B. Budúci školský rok sa však zase spoja do jednej.

V **materskej škole** bude v tomto

školskom roku 38 detí a v základnej škole 133 žiakov, z toho 6 si plní povinnú školskú dochádzku v zahraničí. Školský klub detí bude navštevovať 27 žiakov z nižších ročníkov ZŠ. Poplatky ostávajú nezmenené: MŠ – 10 € na dieťa (okrem detí predškolského veku) a poplatok za celodennú stravu 1,12 €/deň, ŠKD 5 € na dieťa. Poplatok za 1 odobratý obed v ŠJ je odstupňovaný podľa veku dieťaťa. Ročníky 1. – 4. platia za jeden obed 0,95€, pre ročníky 5.-9. stojí obed 1,02 € a dospelý stravníci sa najedia za 2,24 €.

PONUKA KRÚŽKOV NA ŠKOLSKÝ ROK 2015/2016

Tanečný krúžok pre 1. stupeň ZŠ

Vševvedko pre 1. stupeň ZŠ

Futbalový krúžok pre 1. i 2. stupeň ZŠ

Počítačový krúžok pre ročníky 2. – 5.

Počítačový krúžok pre ročníky 6. – 9.

Pohybovo-zdravotnícky krúžok pre 2. stupeň ZŠ

Volejbal dievčatá 5. – 9. ročník

Krúžok anglického jazyka pre 2. stupeň ZŠ

Redaktorsko-recitátorský krúžok

Mgr. Katarína Krafcíková

Mgr. Zlata Gulášová

Vladislav Leščinský

Mgr. Blanka Gulašiová

Mgr. Mária Šlachtovská

Mgr. Mariana Dudžíková

Mgr. Peter Konrády

Mgr. Adriana Filková

Mgr. Pavol Patarák

Najväčší záujem je tradične o počítačové krúžky, tieto budú pracovať pre veľký záujem detí až tri dni v týždni. Oblúbe sa teší aj futbalový, volejbalový krúžok a tanečný krúžok.

DOTÁCIA Z OBCE

V roku 2015 bola ZŠ s MŠ Vyšné Ružbachy poskytnutá dotácia z obce na mimoškolské aktivity v celkovej výške 4 302,- €. Vďaka tejto dotácii sme materskú školu obohatili o flautičky pre deti, gitaru, sady na cvičenie pre deti i preliezačku a laťkový mos-

tík na školskom dvore. Volejbalistky dostali bohatú výbavu na činnosť ich krúžku, deti materiál na rôzne kreatívne dielne, či družobné aktivity so

školou vo Wierchomli Wielkiej v Poľsku. Žiakom v rámci krúžku anglického jazyka sme z dotácie zakúpili

časopisy v anglickom jazyku, matematicky zdatným deťom registračné poplatky za účasť na celoslovenskej súťaži MAKS, MAKSÍK, EXPERT. V školskom klube detí prežili najmenší žiaci Týždeň detských profesií s novými hračkami a didaktickými pomôckami. Vedomostné kvízy a športové súťaže boli spríjemnené peknými cenami pre výhercov i účastníkov.

ÚŽASTNÁ EXKURZIA

Úžasnú exkurziu absolvovali žiaci 7., 8. a 9. ročníka v piatok 19.9.2015. V doprovide pani učiteliek Márie Šlachtovskej, Lucie Bohinskej a Mariany Dudžikovej sa vybrali na Štrbské Pleso, konkrétne k vodopádu Skok. Neodradilo ich ani skoré ráne vstávanie o 6:00, kedy ich od školy odviezli rodičia na stanicu do Nižných Ružbách a odtiaľ v preplnených vlakoch cestovali až do Tatier. Nakoľko počasie bolo ako vymalované a na túru priam stvorené, vychutnávali si nielen čistou jesennú tatranskú prírodu, ale aj teplý, možno posledný horúci slnečný deň tohto roka. Výstup nebol najľahší, no príjemne unavení a plní zážitkov budú dlho spomínať na pekné chvíle strávené v lone našich veľhôr.

Spracovala: Anna Krutková

TRAVERTINOVÉ KRÁLOVSTVO

Na konci klukatých ciest východu a množstva farebných dediniek leží najrozkvitnutejšia dedina Slovenska. Skrýva v sebe obrovský kus histórie, čarovné zákutia v nekonečných lesoch i jedinečné kúpele, aké inde nenájdete.

Prvé, čo si vo Vyšných Ružbachoch všimnete, sú všadeprítomné kvety, lemujúce hlavnú cestu až po príchod do zelených historických kúpeľov. Po našich cestách po Slovensku sme nenašli žiadnu ďalšiu obec, ktorá by naše oči potešila tak, ako táto malá horská dedinka ležiaca na južných svahoch Vysokých Tatier. Naše cesty však smerovali až na horný koniec obce, do zelených kopcov, v ktorých sme opäť objavili historické Kúpele Vyšné Ružbachy.

História jedinečných slovenských kúpeľov siaha až do 16. storočia. V roku 1595 bola v údolí Zálažného potoka postavená prvá kúpeľná budova s bazénom. Najväčší rozmach kúpeľov, ktoré boli pôvodne v rukách poľského kráľa Vladislava II. Jágeľovského, však nastal až v 19. storočí, keď kúpele od Kežmarského lýcea kúpil poľský gróf Andrej Zamoyski. Ten tu v roku 1923 dal postaviť prírodné termálne kúpalisko, ktoré bolo v tom období najväčšie a najmodernejšie na Slovensku. Poľská a uhorská šľachta si medzivojnové obdobie užívala v termálnych bazénoch s liečivou vodou vedľa majestátneho kúpeľného domu a sídla rodiny Zamoyskich, dnešného Grand hotelu Strand.

Hotel bol postavený už v rokoch 1929-1931 a kúpeľným hosťom i šľachte slúžil aj po vojne. V roku 2004 štvorhviezdičkový hotel zrekonštruovali, a odvtedy si v ňom návštevníci môžu užívať nielen romantické historické izby či výhľad na nekonečné hory, ale i príjemné wellness centrum s krytým bazénom s termálnou vodou či priamy vstup k vonkajším bazénom z hotelovej terasy. Vďaka ochrane

kultúrnych pamiatok, medzi ktoré Grand Hotel Strand patrí, si luxusný kúpeľný hotel zachoval svoj pôvodný štýl a prvé, čo vás v ňom privíta bude vanilkovo žltá fasáda, zelená strecha a biele drevené

balkóny v španielskom štýle.

Grand Hotel Strand je priamo prepojený s budovou Balneoterapie, v ktorej kúpeľní hostia nájdu všetky liečebné procedúry. Bohaté priestory 4-hviezdičkového hotela priam lákajú na rodinné oslavy, svadby či kongresy. Doplnkom k oslavám či šk-

oleniam bude dokonale čistý vzduch, pokojné lesné prechádzky a výhľad na kúpaľisko Izabela z veľkej hotelovej terasy. Dominantou kúpaľiska, ktoré dodnes stojí na pôvodnom mieste i s originálnymi historickými prvkami, boli vysoké smrekové stromy na ostrovčeku uprostred termálneho bazéna. Stromy pôvodne stáli na okraji bazéna, ako sa však kúpaľisko

zväčšovalo, ocitli sa na osamelom ostrove obkolesenom termálnou vodou. Počas pôsobenia šľachtického rodu Zamojských sa kúpaľisko Izabela, pomenované po manželke Jána Zamojského Izabele de Bourbon (španielskej korunnej princeznej) spolu s kúpeľmi stalo najmodernejším a najvýznamnejším kúpeľným strediskom na Slovensku. Liečivé účinky minerálnych prameňov lákali do Ružbách šľachtu a neskôr i širokú verejnosť z celého Slovenska, Poľska i okolia. Názov kúpeľov vraj pochádza od spišských Nemcov, ktorí jeden z potokov v kúpeľoch pomenovali Rauschenbach (šumivý potok), z čoho si obyvatelia vytvorili slovenský názov Ružbachy. Čaro kúpeľov Vyšné Ružbachy sa však neskrýva len v minerálnej vode na kúpaľisku či v kúpeľnom dome. Dokonalá príroda Ružbách láka na prechádzky v lese i toho najzarytejšieho odporcu túr a horských chodníkov. Úžasné ticho, ktoré prerušuje len

spev lesných vtákov a šum horských prameňov sú už samé osebe skvelou terapiou, ktorá pohladí dušu i telo. Krátka prechádzka ponad termálne kúpalisko pri Grand Hoteli Strand vás zavedie na jedno z najromantickejších miest kúpeľov. Na malej čistinke nájdete blízko seba ukrytý Prameň zabudnutia a Prameň lásky. Miestni hovoria, že po napití z Prameňa zabudnutia si už nespomeniete na žiadne svoje trápenia a starosti, vodu z Prameňa lásky by ste zas vraj mali piť z rúk milovanej osoby, aby vaša láska vydržala navždy.

Pri prechádzke kúpeľným parkom natrafíte na niekoľko zaujímavých zákutí. Po pravej strane miniete krásne kone, ktoré usilovne pracujú na hipoterapii i rozveselovaní všetkých detských návštevníkov, o kúsok ďalej zas objavíte majestátny Biely dom, postavený zo svetlých travertínových

kameňov. Keby sme boli vo Francúzsku, Biely dom by možno slúžil ako ohromujúci palác či luxusná reštaurácia, vo Vyšných Ružbachoch je však Biely dom miestom, kde sa stretávajú všetci klienti kúpeľov pri spoločných raňajkách či večeriach. Odmenou je im dokonalý výhľad z velikánskej terasy, postavenej na kamenných stĺpoch, zasadených do ohromujúcich skál.

Jedným z najprekvapivejších a najpríjemnejších miest kúpeľov je nenápadné, no absolútne jedinečné termálne travertínové jazierko Kráter. Prírodný bazén s priesvitne čistou zeleno-modrou vodou, pripomínajúci mesačné jazero, slúži na kúpanie všetkým návštevníkom, i keď si pri vchode doň treba dávať pozor na ostré skaly a hlbokú vodu. Ak vám však adrenalínovejší vstup do vody neprekáža, užijete si v ňom nenapodobiteľné kúpanie s výhľadom na nekonečné lesy na úpäti Vysokých Tatier.

*Text: Miroslava Germanová
Foto: Ondrej Bobek*

AKO SA KONALA KRÁĽOVSKÁ SVADBA III.

Milí čitatelia,
dnes som si pre Vás pripravila opäť
svadbu. A opäť kráľovskú! Myslím
si, že čo sa týka svadobných hos-
tí, bola to tá najhonosnejšia a naj-
významnejšia svadba zo všetkých.

Písal sa rok 1885 a snúbencami boli gróf Andrej Zamojski a kňažná Carolina de Bourbon. Pre nepravidelných čitateľov poznamenávam, že sa jednalo o rodičov Jána Zamojskeho, posledného majiteľa Ľubovnianskeho hradu a kúpelov Vyšné Ružbachy. Vo francúzskom archíve (v denníku Le Gaulois) som našla článok o tejto milej udalosti a dovoľujem si Vám tu predložiť jeho skrátenú verziu. Prípájam aj poznámky, ktoré Vám snáď ulahčia čítanie.

Štvrtok 19.11.1885, Paríž:

Včera sa uskutočnil civilný sobáš grófa Andreja Zamojskeho a jej veličenstva Caroliny de Bourbon. Snúbenci, rodina a svedkovia prišli o 14-tej hodine na radnicu v Elysée. Prijal ich, tak ako sa na ich sociálnu úroveň patrí, politicky poslanec pán Koechlin-Swartz. Po príchode do svadobnej siene primátor okrsku predniesol taktný úvodný príhovor. Bol evidentne dojatý. Akoby aj nie. Veď pred ním ako obyčajní ľudia stáli potomkovia najdôležitejšej rodiny, aká kedy na Zemi vládla. A tiež potomkovia šľachticov, ktorých meno je, nielen v Poľsku ale aj inde, synonymom noblesy, slávy, viery a patriotizmu.

Jeho emočne nabitý prejav sa veľmi páčil. Žiaľ, náš denník Le Gaulois bol požiadaný, aby sme ho nezverejňovali. Na konci obradu novomanželcia a ich svedkovia podpísali sobášny list.

Medzi zúčastnenými sa nachádzali významní hostia z aristokratických a politických kruhov.

Nevesta bola očarujúca. Mala na sebe modrú sukňu z 'vydrieho' zamatu, nariašenú hodvábnu vlečku podšitú svetlomodrým saténom, 'vydrie' bolerko prešívané zlatou niťou a klobúk z 'vydrieho' zamatu s bledomodrými perami.

Po sobášnom obrade mohli najbližší obdivovať bohaté svadobné dary pre nevestu. Uvádzame len tie najhlavnejšie:

- *nádherná šperkownica od neapolského kráľa,*
- *veľká briliantová hviezda od španielskej kráľovnej Isabelly II,*
- *náramok s tromi diamantovými prúžkami od Infantky Isabelly. (pozn. zaujímavosťou je, že Isabella, inak známa pod menom Chatta, bola nielen na Carolínej a Andrejovej svadbe, ale aj na neskoršej svadbe ich syna Jána Zamojskeho v Madride v roku 1929),*
- *včela z diamantov s nádherným tigrím okom od následníka francúzskeho trónu vojvodu de Nemours,*
- *zlatý náramok s diamantami s obrovským hviezdicovým zafirom,*
- *zlatý náramok s diamantami,*
- *vejár zo pštosích pier a ručne malovaný svadobný denník zo slonoviny. Na prvej strane knihy bolo takéto venovanie: "Dúfam, že keď si budeš písať do tohto denníka, spomenieš si na svoju tetu, ktorá ťa ľúbi z celého srdca a ktorá sa za teba modlí, aby si mala veľa šťastných chvíľ v manželstve, a že budeš taká šťastná ako si zaslúžiš." od rakúskej vojvodkyne,*
- *diamantový náramok so zafirom,*
- *náramok lemovaný diamantami od kňažnej Amélie Orléanskej (budúcej portugalskej kráľovnej s nešťastným osudom, ktorá za celý svoj život prišla o najbližších iba za násilných a tragických okolností),*

- *diamantový náramok s rubínmi,*
- *päť diamantových kvietkov s veľkými perlami,*
- *vejár zo slonoviny, na ktorom boli ručne maľované laliové kvety,*
- *diamantová sada pozostávajúca z náramku a náhrdelníka premeniteľného na kórunku,*

• *nádherná sada z neapolských kórálových perál a vejár z čias Ľudovíta XIII zo slonoviny a zlata, na ktorom boli diamantmi a za-fírmí vygravírované číslice,*

- *očarujúci náhrdelník poskladaný*

zo strapcov perál, tri kráľovské kožušiny, čierny zamatový kabát prešívany najjemnejšou kožušinkou z kuny, skvostný cestovný kabát z modrej líšky,

• *plášť z plyšu rubínovej farby podšívany ovčou vlnou z Krymu od ženichových rodičov Stanislava a Rozy Zamoyskych (pozn. bol to jeden z najhodnotnejších svadobných darov. V tých časoch kožušina predstavovala hotový majetok),*

• *diamantovo-tyrkysová šperková sada a zlatý kríž vysádzaný diamantmi a perlami ako dar od ženichovho strýka Jana Zamoyskeho. Bol to ten istý kríž, ktorý si pripínal slávny Jan Sobieski, keď išiel do boja proti Turkom. (pozn. Jan Sobieski bol poľský kráľ a národný hrdina. Práve on sa pričínil o to, že sa v roku 1683 Turci definitívne nedostali do Viedne, a tým nekolonizovali územie Rakúsko-Uhorska. Teda aj nás),*

• *vejár, ktorý patrila Márii Lezcinkej ako dar od baróna Rothsilda (pozn. Mária Lezcinska bola francúzska kráľovná poľ-*

ského pôvodu. Bola manželkou Ľudovíta XV. a ako jediná francúzska kráľovná prežila celý svoj život vo Versailles. Jej nasledovníčka, Mária-Antoinetta, to šťastie nemala. Kvôli francúzskej revolúcii prišla nielen o svoj zámok, ale aj o život),

- *brošňa, perly a diamantový štvorlístok,*
- *kávový a čajový servis s monogramom číslic a koruny,*
- *nádherný prsteň s tromi obrovskými diamantmi, pričom v strede bol neuveriteľne krásny žltý diamant,*
- *náramok s obrovským smaragdom lemovaný diamantmi,*

- *vážka z diamantov a za-fírov,*
- *veľký diamantový polmesiac.*

Milí čitatelia, snád' súhlasíte, že nevestine veno bol hotový poklad. Určite sa ním platilo aj pri výstavbe našich kúpeľov. Vie sa dosť o zásluhách Jána a vena jeho manželky Isabelly pri ich výstavbe. Rada by som poukázala na to, že aj jeho rodičia - Andrej a Carolina Zamoyski - sa veľkou mierou pričínili o rozvoj našej dedinky a kúpeľov a určite na to netreba zabúdať. Veď veľká časť ich obrovského majetku slúžila na rozvoj nášho regiónu. A tak ako sa osud zahral s Jánom, keď umieral sám finančne zruinovaný v Monaku, tak sa zahral aj s jeho mamou Carolinou de Bourbon Zamoyski, keď odišla na druhý svet v najväčšej biede v uršulínskom kláštore vo Varšave. Ale o tom niekedy nabudúce.

Preložila z francúzštiny a spracovala Katarína Čhapuis (rodená Šutorová)

SKAUTI NA VETERNOM VRCHU !

Ako to už v našom zbere býva, aj tento rok sme sa vybrali 15. septembra na tradičný výstup. Vždy sme sa snažili pokoriť vrch či vrchol nad 1600 m.n.m., no tento

rok sme sa rozhodli, že preskúmame blízke, ale aj tak nevýslovne krásne okolie Vyšných Ružbách. Koľko z Vás už bolo na Veternom vrchu? Tak ďaleko a predsa tak blízko... Viac ako 45 skautov a skautiek z Vyšných a Nižných Ružbách, Lackovej, Vrbova, Levoče a iných miest a dedín našej Podtatranskej skautskej oblasti sa zúčastnilo každoročného výstupu 66. zboru Eduarda Korponaya. Pridali sa k nám aj nadšení turisti z Vyšných Ružbách, Nižných Ružbách a dokonca aj Vrbova. Podľa našich skromných výpočtov nás bolo na vrchole 65 (+1 pes = 66). To je krásna symbolika pre 66. zbor.

V pondelok večer prišiel na návštevu aj náš zborový vodca Andrej Legutký. Spolu s nami sa zúčastnil

večere, ktorú nám spríjemnil peknými príbehmi. Po večeri bol pre účastníkov pripravený program v kinosále, kde sme si pozreli rozprávku. Boli sme zababušení v spacákoch a vychutnávali sme si pohostenie sladké, ale aj slané. Po skončení sme sa postavili do kruhu a jediným zdrojom svetla bola sviečka v strede. V tejto atmosfére sme si spoločne zaspievali večierku a pobrali sa spať, aby sme nabrali veľa síl na výstup. Ráno sme sa prebúdzali pri zvuku gitary. Nesmela chýbať rozcvička, tak sme si zabehali ku Kráteru, rozcvičili sa, dali sme si spoločné raňajky a boli sme pripravení na výstup. Bola to veľmi pekná túra s dobrým počasím. Akurát na Veternom vrchu trochu fúkalo - ako inak? Pod kopcom sme mali svätú omšu, keďže v tento deň bol sviatok

Sedembolestnej Panny Márie. Omša na okraji lesa má vždy niečo do seba, k tomu Andyho kázeň so silnou myšlienkou a ešte keď je spríjemnená zvukom štyroch gitár, skutočne niet čo dodať... Ďakujeme Andymu, že takto podporil 2. oddiel sv. Márie Goretti vo V. Ružbachoch.

Niektorí skauti prišli už v pondelok večer, aby sme mohli spoločne ráno vyraziť a nemali problém s ran-

nými autobusmi. Strechu nad hlavou tak našli v našej novej skautskej klubovni, ktorá sa nachádza v Orlovni. Týmto by sme chceli veľmi pekne poďakovať Združeniu bývalých Urbaristov, za prepožičanie miestnosti, v ktorej sa teraz môžeme stretávať a odhaľovať tajomstvá skautingu ďalším novým včielkam, vlčatám, skautom a skautkám. Tak neváhajte a pridajte sa k nám! Prihláste aj Vy svoje dieťa na skauting a nechajte ho objavovať neobjavené, zažiť silu priateľstva a dobrodružstva. Družinovsky (stretávanie družín) by mali byť každý týždeň po dohode s radcom (radca - zodpovedný za svoju družinu a členov). Družinovsky začínajú už v polovici októbra. Tešíme sa na Vás!

Annamária Fečíková

REKONŠTRUKCIA FUTBALOVÉHO IHRISKA

Za výbornými výsledkami ružbašského futbalu nestoja iba výkony hráčov. Ako ste si mohli všimnúť, naše ihrisko sa v priebehu posledných mesiacov začalo postupne meniť na kvalitnú hraciu plochu.

Práca vedenia TJ Vyšné Ružbachy a dobrovoľníkov z obce začína prinášať ovocie. Už v minulosti bola snaha zatrávniť celé ihrisko, čo aj napriek veľkému úsiliu sa nakoniec nepodarilo. Dnes sa však môžeme vďaka tvrdej práci V. Krupu, P. Šutora, D. Ščensného, J. Zajaca, P. Gerčá-

ka, V. Leščinského a mnohým dobrovoľníkom z obce pozeráť na zelené futbalové ihrisko so striedačkami a záchytnou sieťou za dolnou bránou. Už v počiatočnom štádiu je výstavba šatní pre futbalové tímy a rozhodcov so sociálnymi zariadeniami. Vďaka patrí taktiež obecnému úradu, obecnému zastupiteľstvu a Združeniu bývalých urbaristov za finančnú a materiálnu

podporu pri tejto rozsiahlej rekonštrukcii futbalového ihriska. Za všetkých športových nadšencov Vám patrí veľké **ĎAKUJEME :-)**

FUTBALOVÁ SEZÓNA 2015/2016

Futbalová sezóna 2015/2016 už je rozbehnutá v plnom prúde a ružbašský futbal vykročil na trávu tou správnou kopačkou. Herný prejav futbalistov už počas prípravných zápasov poukazoval na kvalitu nášho káдру, ktorý od zápasu k zápasu naberá na kvalite. Úvodné zápasy sezóny naši chlapi zvládli na výbornú a so ziskom bodov z o h r i e v a j ú druhú priečku

tabuľky okresnej futbalovej súťaže. V prvom kole nastúpili na pôde futbalistov z Ľubotína. Začiatok zápasu nám nevychádzal podľa predstáv a súper strelil úvodný gól zápasu. To však pre našich neboli dôvodom prestať hrať futbal a svojou bojovnosťou dokázali obrátiť skóre zápasu v náš prospech (výsledok zápasu 1:2, strelci gólov Ján Ščensný a Adrián Martinek). Druhé kolo nám doprialo voľný deň a tak

dostatok času pripraviť sa na prvý domáci zápas kedy naši nastúpili proti Šarišskému Jastrabiu. Táto prestávka našim prospela a oku lahodiaci zápas pre divákov dovedli do víťazného konca (výsledok zápasu 3:1,

strelci gólov Jozef Lukčík 2, Dávid Lukčík). 4. kolo súťaže sa odohrávalo pod zatahnutou oblohou a tento upršaný deň

naši futbalisti nastúpili na domacom ihrisku proti ťažkému súperovi z Novej Ľubovne. Na mokrom teréne štyri oblohu a tento upršaný deň naši futbalisti nastúpili na domacom ihrisku proti ťažkému súperovi z Novej Ľubovne. Na mokrom teréne štyri góly rozvlnili súperovu bránkovú sieť a potešili domácich divákov, ktorí aj napriek neprestavajúcemu dažďu fandili do poslednej minúty.

1		TJ Sokol Malý Lipník	4	4	0	0	16:5	12	6
2		TJ Družstevník Vyšné Ružbachy	3	3	0	0	9:2	9	3
3		TJ Sokol Jakobany	3	2	0	1	7:3	6	0
4		TJ Družstevník Minčol Šarišské Jastrabie	3	1	1	1	5:4	4	1
5		TJ Poľnohospodár Plaveč	3	1	1	1	5:5	4	-2
6		TJ SOKOL Ľubotín	4	1	1	2	6:8	4	-2
7		ŠK Nová Ľubovňa	4	1	0	3	5:11	3	0
8		FK Podolíneč	4	0	1	3	6:16	1	-5
9		TJ Družstevník Veľký Lipník	2	0	0	2	1:6	0	-3

RUŽBAŠSKÁ TAJNIČKA

Zapojte sa do našej súťaže. Stačí vyplniť Ružbaško- slovenskú tajničku, zaslať vyplnenú tajničku spolu s kontaktnými údajmi emailom na info@ruzbasskypramen.sk, alebo vhodiť riadne vyplnený Súťažný kupón, ktorý sa nachádza na poslednej strane tohto čísla, do označenej zbernej nádoby (nachádzajú sa vo

vybraných obchodoch v obci). Pozor! Súťaž trvá len do **15.12.2015**.

V tajničke sa hľadá *najvyšší kopec v ružbašskom chotári*.

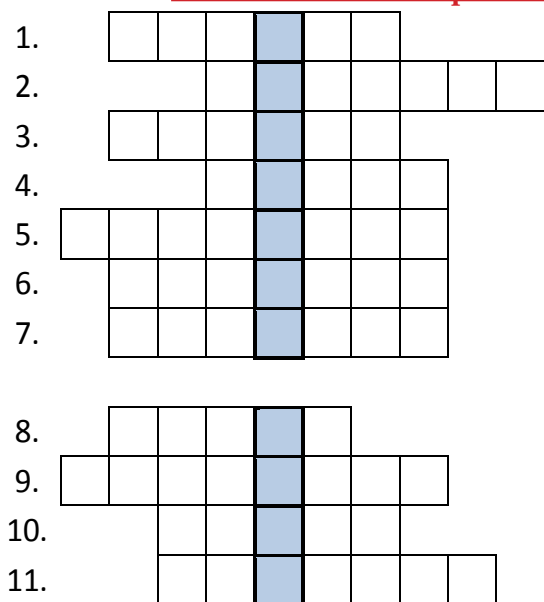
VSTUPENKY VENUJE

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM
MÚZEUM BOJNICE

ĎAKUJEME

Hráte o rodinnú vstupenku na Bojnický zámok

1. kus horiaceho dreva
2. lampáš
3. nástroj na obrábanie dreva
4. starodávna povinná daň
5. obálka
6. kus okrúhleho dreva
7. prskavka

8. odpad pri mlátení
9. druh zimného kabátu
10. sud na kyslú kapustu
11. sluha

(autor: Stanislav Šutor st.)

Riešenie Tajničky z minulého čísla a VÝHERCA

Správna odpoveď z minulého čísla:
ĽUBOVNIANSKÝ HRAD

Dve vstupenky na Kežmarský hrad vyhráva:

JÁN GABRIELY

Tajničku z minulého čísla a správne odpovede na www.ruzbasskypramen.sk

BOBAEKY
STUDŇA
DRABINA
VROSCAK
NAVIEŠ
JANTOLEK
DŘIMÁČ
KADLUB
VLONI

VJOSNA
ZAKLONTE
DRYSTAČ

ULHA
BRODA
KRAVATLA
DUDLA

ŠARKANIÁDA
pre malých a veľkých

STRETNEME SA
v nedeľu 11. októbra
o 15:00 hod
na kopci pri kríži
(pri družstve
vo Vyšných Ružbachoch).

...tešíme sa na vás

Púšťanie šarkanov
SÚŤAŽ!!!
o najkrajšieho
doma vyrobeného
ŠARKANA...

V prípade
nepriaznivého
počasia sa akcia
posúva na iný termín!!

Ďalšie informácie: www.ruzbasskypramen.sk

**INŠTITÚT
KRISTA VEĽKŇAZA**
Žakovce

VIANOČNÁ ZBIERKA PRE ŽAKOVCE 2015

MILUJTE ĽUDÍ TAKÝCH, AKÍ SÚ, ČÍM MENEJ SI TO ZASLŮŽIA,
TÝM VIAC ICH MILUJTE. NEMILUJTE ICH PODĽA VEĽKOSTI ICH ZÁSLUH,
ALE PODĽA VEĽKOSTI ICH POTRIEB! (Kuffa,1992)

Zbierku organizuje Ružbašský prameň o.z. v spolupráci
s potravinami FRESH, Večierka a Potravinami „pod Lažňou“

od 01. decembra 2015
do 11. decembra 2015

V novotvorenom kine v STAREJ LUBOVNI si môžete pozrieť nasledujúce tituly.
VIAC INFORMÁCIÍ NÁJDETE NA: www.kinostaralubovna.cvc.sk

Malý dráčik	16:00	sobota	10.10.
Everest	19:00	sobota	10.10.
Malý dráčik	16:00	nedeľa	11.10.
Everest	19:00	nedeľa	11.10.
Uletená Parížanka	19:00	štvrtok	15.10.
Sinister 2	19:00	piatok	16.10.
Sinister 2	19:00	sobota	17.10.

KALENDÁR AKCIÍ V MESIACOCH OKTÓBER - DECEMBER 2015:

OKTÓBER 2015

október 2015	<i>Halloween party</i>
Nočné kúpanie pri sviečkach v Grand Hoteli Strand. Kde: Grand Hotel Strand, Kúpele Vyšné Ružbachy.	

DECEMBER 2015

4. december 2015	<i>Večer s Mikulášom v Penzióne Gurmen</i>
Nemínie Vás skvelá zábava, súťaže, príjemná hudba a skvelé jedlo. Celý večer sa o Vás budú starať anjeli a čertíci a samozrejme aj Mikuláš, ktorý bude podľa zásluh rozdávať darčeky. Kde: Reštaurácia Penziónu Gurmen, Stará Lubovňa.	
5. december 2015	<i>Mikulášsky večerok v Grand Hoteli Strand****</i>
Úžasná atmosféra v predvianočnom duchu, za cengotu zvončekov a tónov vianočnej hudby príde Mikuláš spolu s čertom a anjelikom deťom rozdávať darčeky – kto vie, či darčeky dostanú všetky deti? Kde: Grand Hotel Strand, Kúpele Vyšné Ružbachy.	
5. december 2015	<i>Tradičná domáca zabíjačka</i>
Na 1. nádvorí Kláštora kartuziánov a kamaldulov sa uskutoční tradičná domáca zabíjačka. Ide o ukážku tradičnej zakáľacky, ochutnávku zabíjačkových špecialít spestrenú kultúrnym programom. O chutné jedlo a zábavu sa Vám postará kolektív Dunajec Village. Kde: Dunajec Village, Červený Kláštor.	
6.-30. december 2015	<i>Santa zmenil adresu...</i>
V expozícii Nestville Park v Hniezdnom na Vás od 12:00 - 18:00 čaká zimná rozprávka Santa Clausa, kúzelných bytostí, darčiekov a splnených želaní. Stačí iba zavrieť oči, otvoriť srdce a snívať... *24. a 25. bude expozícia zatvorená. Kde: Nestville Park, Hniezdne.	

Vydáva:

Občianske združenie Ružbašský Prameň o.z., štvrťročne

IČO: 42380600

ISSN 1339-7362

Zodpovedný redaktor:

Mgr. Ivana Krutková

Redaktori:

Bc. Martin Konrády

Ing. Miroslava Krutková

Mgr. Peter Martinek

Mgr. Marcela Martinková

Jazyková úprava:

Mgr. Mária Sekulová

Grafické spracovanie:

Ing. Dominik Grech

Prispievatelia

Stanislav Šutor st.

Katarína Chapuis rod. Šutorová

Anna Krutková

Annamária Fečíková

Martina Sekulová

Noviny sú registrované na Ministerstve kultúry pod číslom **EV 4995/14**. Expedícia novín je zabezpečená do všetkých domácností v obci Vyšné Ružbachy. Uzávierka tohto výtlačku: 4.október 2015. **Vo všetkých obchodoch sa nachádza označená zberná nádoba, kde môžete vhadzovať vaše postrehy, pripomienky, nápady, prípadne finančné dary na náš rozvoj.**

*Ružbašské žrodelko je vydané vďaka
finančnej podpore Obce Vyšné Ružbachy. Ďakujeme!*

✂

Meno a priezvisko.....
.....

Kontakt.....
.....

Vylúštená tajnička.....
.....

✂

Kontakt:

Vyšné Ružbachy 169

065 02 Vyšné Ružbachy

+421 915 179 971

ruzbasskypramen@gmail.com

info@ruzbasskypramen.sk

www.ruzbasskypramen.sk